Програма «Нове правосуддя» | **Міністерство освіти і науки України** | **Міністерство юстиції України**

ПРОЕКТ

Текст проекту Модельного положення про Центр забезпечення якості юридичної освіти напрацьовано представниками провідних закладів вищої освіти за участі Міністерства юстиції України, Міністерства освіти і науки України та за підтримки Програми USAID «Нове правосуддя».

До складу робочої групи увійшли:

Тетяна Антонюк, заступник директора Центру забезпечення якості освіти Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Олеся Ващук, директор Центру організації освітньої підготовки та інформаційно-аналітичної роботи Національного університету «Одеська юридична академія»;

Руслана Гаврилюк, керівник Інноваційного Центру забезпечення якості фахової підготовки правника Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

Андрій Гожик, директор Науково-методичного центру організації навчального процесу Київського національного університету ім. Тараса Шевченка;

Сергій Гончаренко, завідувач кафедри прав людини, міжнародного та європейського права Академії адвокатури України;

Оксана Євтухова, завідувачка навчального відділу Донецького національного університету ім. Василя Стуса;

Євген Звєрєв, старший викладач факультету правничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Галина Клімова, начальник Методичного відділу Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого;

Ольга Осінська, державний експерт з правової освіти Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України;

Олександр Торбас, начальник відділу якості вищої освіти Центру організації освітньої підготовки та інформаційно-аналітичної роботи Національного університету «Одеська юридична академія»;

Артем Шаіпов, юридичний радник Програми USAID «Нове правосуддя»;

Марина Якубович, державний експерт з правової освіти Директорату з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України;

Єлізавета Яригіна, провідний методист Методичного відділу Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого.

Цей проект Модельного положення про Центр забезпечення якості юридичної освіти має рекомендаційний характер та може бути адаптований до системи внутрішнього забезпечення якості освіти інших закладів вищої освіти, не лише юридичних.

ПРОЕКТ

МОДЕЛЬНОГО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

ПРЕАМБУЛА

З метою утвердження розуміння фаху правника як самоврядної, незалежної професії, спрямованої на утвердження верховенства права та захист прав і свобод людини та усвідомлюючи значимість успішного функціонування та розвитку системи закладів вищої юридичної освіти, піклуючись про всебічний розвиток здобувачів вищої юридичної освіти та їх якісну підготовку до професійної діяльності та активної участі у суспільному житті, до забезпечення правовладдя і правосуддя, дбаючи про посилення позитивного іміджу закладу вищої юридичної освіти і його конкурентоспроможності в Україні та за її межами, спираючись на європейські стандарти та європейський досвід забезпечення якості вищої юридичної освіти, а саме:

Стандарти і рекомендації із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (2015);

Рекомендацію № R (2004) 4 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав людини в університетській освіті та професійній підготовці;

Спільну декларацію міністрів освіти Європи “Європейський простір вищої освіти”;

Рекомендацію Комітету Міністрів Ради Європи № R (2000) 8 про дослідницьку місію університетів;

Рекомендацію Комітету Міністрів Ради Європи № R (2007) 6 про відповідальність держави за вищу освіту та наукові дослідження;

Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти.

Керуючись Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту» заклад вищої освіти (далі – ЗВО) затверджує Модельне Положення про Центр забезпечення якості вищої юридичної освіти (далі – Центр).

1. МІСІЯ ЦЕНТРУ

1.1. Запровадження та розбудова внутрішньої системи забезпечення якості юридичної освіти у ЗВО з метою:

1.1.1. Розбудови інноваційного освітнього середовища ЗВО;

1.1.2. Консолідації ЗВО у забезпеченні конкурентоспроможності випускників на ринку праці;

1.1.3. Подальшої інтеграції ЗВО в Європейський простір вищої освіти.

2. ПОЛІТИКА ЦЕНТРУ

2.1. Політика Центру спрямована на реалізацію місії та стратегії розвитку ЗВО з підготовки конкурентоспроможних фахівців, що відповідають сучасним вимогам ринку праці.

2.2. Політика Центру включає в себе:

2.2.1. Організацію та функціонування системи забезпечення якості вищої юридичної освіти у ЗВО;

2.2.2. Залучення усіх учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості вищої юридичної освіти у ЗВО;

2.2.3. Підтримку академічної доброчесності і свободи та застереження проти академічного плагіату;

2.2.4. Сприяння впровадженню результатів наукової діяльності та практичної складової в освітній процес;
2.2.5. Сприяння формуванню та розвитку інноваційного освітнього середовища в ЗВО;
2.2.6. Запобігання нетолерантності будь-якого типу або дискримінації щодо здобувачів вищої освіти чи працівників ЗВО;
2.2.7. Сприяння інтеграції ЗВО у Європейський простір вищої освіти.
2.3. Реалізація політики Центру забезпечується шляхом:
2.3.1. Формування ефективної структури управління і координування якістю освітніх послуг в ЗВО через розвиток людського капіталу, інтелектуального лідерства, технологічних досягнень на засадах прагнення досконалості, відкритості, змагальності та забезпечення принципу академічної доброчесності;
2.3.2. Підвищення рівня освіченості членів університетської наукової чи навчально-педагогічної спільноти ЗВО стосовно інструментів підвищення якості вищої юридичної освіти;
2.3.3. Вивчення та впровадження інструментів забезпечення якості вищої юридичної освіти та освітньої діяльності на основі аналізу досвіду вітчизняних та іноземних ЗВО;
2.3.4. Постійного та системного моніторингу якості освітніх послуг ЗВО.

3. СТАТУС ЦЕНТРУ

3.1. Центр є постійно діючим структурним підрозділом ЗВО, який підпорядковується керівнику ЗВО і підзвітний Вченій раді ЗВО.
3.2. Центр створюється, реорганізовується і ліквідується за рішенням Вченої ради ЗВО за поданням керівника ЗВО.
3.3. Безпосереднє управління Центром та прийняття рішень здійснює керівник Центру, який несе відповідальність за діяльність Центру перед керівником та Вченою радою ЗВО.
3.4. Структура Центру визначається Вченою радою ЗВО, за поданням керівника ЗВО.
3.5. Штатний розпис Центру затверджується керівником ЗВО.
3.6. Керівник Центру щорічно звітує про діяльність Центру перед Вченою радою ЗВО.

4. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРУ

4.1. Основні принципи діяльності Центру:
4.1.1. Дебюрократизм;
4.1.2. Доброчесність;
4.1.3. Об’єктивність;
4.1.4. Прозорість;
4.1.5. Студентоцентризм;
4.1.6. Системність, систематичність та синергетичність;
4.1.7. Уникнення конфлікту інтересів;
4.1.8. Фаховість.

5. ПОВНОВАЖЕННЯ ЦЕНТРУ

5.1. До повноважень Центру належить:
5.1.1. Участь у розробленні стратегії та політики ЗВО щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості вищої юридичної освіти;
5.1.2. Надання керівнику ЗВО та Вченій раді ЗВО необхідної інформації для прийняття управлінських рішень з питань внутрішньої системи забезпечення якості юридичної освіти у ЗВО, а також підготовка відповідних проектів;

5.1.3. Аналіз можливостей та надання рекомендацій керівництву ЗВО стосовно оптимізації функцій підрозділів ЗВО з метою підвищення ефективності забезпечення якості вищої юридичної освіти;

5.1.4. Здійснення планування роботи Центру відповідно до річного плану роботи, системи заходів щодо забезпечення якості юридичної освіти, затверджених Вченою радою ЗВО;

5.1.5. Організація моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм та навчальних планів, інших методичних документів з метою забезпечення відповідності стандартам вищої юридичної освіти;

5.1.6. Надання консультацій та роз'яснень з питань забезпечення якості вищої юридичної освіти ЗВО розробникам освітніх програм, керівникам структурних підрозділів та органам студентського самоврядування;

5.1.7. Розроблення стандартів освітніх вимірювань ЗВО, узагальнення і аналіз стану оцінювань здобувачів вищої юридичної освіти, аналіз та узагальнення освітніх досягнень здобувачів вищої юридичної освіти, в тому числі аналіз їх успішності на предмет нормального розподілу, та розробка рекомендацій з вдосконалення оцінювання здобувачів вищої юридичної освіти з урахуванням класичних і новітніх досягнень у галузі освітніх вимірювань;

5.1.8. Визначення процедур внутрішнього забезпечення якості вищої юридичної освіти ЗВО;

5.1.9. Розроблення правил, критеріїв та системи індикаторів оцінювання якості вищої юридичної освіти ЗВО;

5.1.10. Розробка та затвердження форм анкет (опитувань, оцінювань тощо) та інших матеріалів для проведення моніторингових досліджень;

5.1.11. Організація та забезпечення проведення опитувань (анкетувань, оцінювань тощо) здобувачів вищої юридичної освіти та науково-педагогічних працівників з питань якості освітніх програм та організації освітнього процесу;

5.1.12. Організація та забезпечення проведення опитувань (анкетувань, оцінювань тощо) випускників та роботодавців;

5.1.13.Оприлюднення результатів оцінювання і аналізу освітніх досягнень здобувачів вищої освіти на офіційному веб-сайті, інформаційних стендах ЗВО або в будь-який інший спосіб;

5.1.14. Сприяння проведенню заходів з підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та навчально-допоміжного персоналу ЗВО;

5.1.15. Здійснення підготовки матеріалів для ліцензування ЗВО та акредитації освітніх програм в частині забезпечення якості освітнього процесу;

5.1.16. Координація діяльності та отримання інформації від інших структурних підрозділів ЗВО в питаннях управління якістю вищої юридичної освіти;

5.1.17. Аналіз звернень здобувачів вищої юридичної освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників щодо якості освітнього процесу з метою формування рекомендацій щодо постійного вдосконалення процесу надання освітніх послуг;

5.1.18. Аналіз рейтингів ЗВО на національному та міжнародному рівнях та формування рекомендацій щодо підвищення позиції в них ЗВО;

5.1.19. Забезпечення функціонування системи та механізму дотримання академічної доброчесності ЗВО;

5.1.20. Взаємодія з незалежними інституціями оцінювання щодо забезпечення якості вищої юридичної освіти у ЗВО;

5.1.21. Вивчення, аналіз та імплементація міжнародного досвіду забезпечення якості вищої юридичної освіти, в тому числі функціонування систем запобігання та виявлення академічного плагіату;

5.1.22. Участь у проектах та програмах міжнародної технічної допомоги, а також у регіональних та місцевих програмах щодо підвищення якості вищої юридичної освіти.

5.2. Центр може застосовувати інші види діяльності для реалізації політики Центру визначеної його Положенням.

6. ПРОЦЕДУРИ РОБОТИ ЦЕНТРУ

6.1.Основними процедурами роботи Центру є:

6.1.1. Опитування, анкетування, інтерв'ювання здобувачів вищої юридичної освіти, наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, випускників ЗВО та роботодавців; спостереження викладання в аудиторії та обговорення у фокус-групах отриманих результатів з метою визначення пріоритетних напрямків покращення якості освіти у ЗВО та удосконалення існуючої системи оцінювання знань здобувачів вищої юридичної освіти;

6.1.2. Проведення спільних координаційних нарад із структурними підрозділами ЗВО, які виконують завдання із забезпечення якості освіти;

6.1.3. Формування рекомендацій щодо приведення у відповідність документації, яка регламентує діяльність структурних підрозділів ЗВО в частині забезпечення якості освіти;

6.1.4. Ознайомлення наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників з провідними національними та міжнародними методами викладання, організація проведення тренінгів і семінарів для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників;

6.1.5. Внесення пропозицій, рекомендацій керівнику ЗВО щодо формування політики ЗВО в частині внутрішньої системи забезпечення якості вищої юридичної освіти.

6.2. Центр має право застосовувати інші процедури для реалізації власних повноважень, визначених цим Положенням.

7. ФОРМИ РОБОТИ ЦЕНТРУ

7.1. Форми роботи обумовлюються поставленим завданням та обираються в залежності від процедури.

7.2. Повноваження Центру можуть реалізовуватися в порядку індивідуальної та групової роботи його працівників та додатково залучених фахівців.

7.3. У частині діяльності Центру, яка не врегульована цим Положенням, застосовуються норми чинного законодавства України.

7.4. Якщо законодавством України встановлено іншу процедуру розгляду Центром окремих питань, зазначені питання розглядаються в порядку, передбаченому чинним законодавством.

8. ЦИКЛИ РОБОТИ ЦЕНТРУ

8.1. Центр здійснює свою діяльність на постійній основі із встановленням звітних періодів, що відповідають структурі освітнього процесу ЗВО.

8.2. За підсумками циклів або на запит структурних підрозділів ЗВО Центр готує аналітичні звіти, довідки, рекомендації, а також розробляє для керівництва ЗВО проекти рішень з питань забезпечення якості вищої юридичної освіти.

9. МЕХАНІЗМ ВИМІРЮВАННЯ ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ ЗВО

9.1. Центр має на циклічній основі здійснювати вимірювання впливу політики на якість юридичної освіти ЗВО, після чого формувати щорічний аналітичний звіт, який є основою для подальших заходів ЗВО у сфері забезпечення якості юридичної освіти.

9.2. Вимірювання впливу на якість юридичної освіти ЗВО полягає у здійсненні наступних процедур:

9.2.1. Моніторинг своєчасності перегляду освітніх програм і створення сприятливого та ефективного освітнього середовища для здобувачів вищої юридичної освіти;

9.2.2. Проведення анкетування та опитування здобувачів вищої юридичної освіти, наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників та інших стейкхолдерів ЗВО з метою оцінювання рейтингу освітніх програм, їх змісту, якості викладання та задоволеності освітнім середовищем, освітніми досягненнями тощо;

9.2.3. Проведення анкетування, інтерв'ювання та опитування роботодавців та випускників ЗВО щодо якості підготовки фахівців та інших критеріїв.

9.3. Показниками, які відображають результати впливу політики та діяльності Центру, можуть бути:

9.3.1. Показники динаміки кількості вступників, які виявили бажання навчатись у ЗВО;

9.3.2. Показники динаміки кількості вступників, які за результатами зарахування мають найвищі бали ЗНО;

9.3.3. Показники динаміки відсотку працевлаштованих за фахом випускників протягом року після закінчення ЗВО від загальної кількості випускників;

9.3.4. Показники динаміки позиціонування ЗВО в національних та міжнародних рейтингах.

9.4. Щорічний аналітичний звіт Центру щодо впливу його політики та діяльності на якість юридичної освіти ЗВО має бути зрозумілим, структурованим та містити такі елементи:

9.4.1. Опис контексту;

9.4.2. Опис поставлених цілей;

9.4.3. Опис конкретної процедури досягнення цілей, включаючи залучених експертів;

9.4.4. Матеріали процедури, аналіз і результати;

9.4.5. Висновки мають містити методичні рекомендації щодо забезпечення якості освіти, включаючи забезпечення відповідності освітніх програм чинним вимогам, сучасним стандартам та кращим практикам.

10. ЗАЛУЧЕННЯ КАДРІВ, КРИТЕРІЇ ДОБОРУ, УНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

10.1. Склад співробітників Центру формується відповідно до затвердженого штатного розпису.

10.2. Співробітники Центру призначаються на посаду із числа наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників наказом керівника ЗВО відповідно до чинного законодавства.

10.3. Керівник Центру призначається на посаду керівником ЗВО.

10.4. Керівник Центру несе персональну відповідальність перед керівником ЗВО за діяльність Центру в межах, передбачених посадовою інструкцією.

10.5. Розподіл функціональних обов'язків серед співробітників Центру здійснює його керівник відповідно до посадових інструкцій.

10.6. Співробітники Центру зобов'язані вживати заходів щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів.

10.7. Особи, кандидатури яких розглядаються на посади співробітників Центру, повинні мати бездоганну репутацію, що виключає можливість їх дискредитації через академічний плагіат, фальсифікацію, хабарництво та інші порушення доброчесності.

10.7.1. Передумовою розгляду кандидатури на посаду співробітника Центру є підписання кандидатом Декларації про академічну доброчесність.

10.7.2. Виявлення факту порушення Декларації про академічну доброчесність є підставою для відмови у прийнятті на посаду чи звільнення з посади співробітника Центру.

10.8. Розподіл функціональних обов'язків серед співробітників Центру здійснює його керівник відповідно до посадових інструкцій співробітників Центру.

11. ФОРМАТ ВЗАЄМОДІЇ З ПІДРОЗДІЛАМИ ЗВО

11.1. Центр взаємодіє з:

11.1.1. Структурними підрозділами ЗВО (ректорат, відділи, деканати, кафедри, бібліотека тощо);

11.1.2. Студентськими організаціями, органами студентського самоврядування, окремими здобувачами вищої юридичної освіти та іншими стейкхолдерами.

11.2. Взаємодія Центру із зазначеними структурами здійснюється шляхом:

11.2.1. Надання письмових та усних рекомендацій щодо підвищення якості вищої юридичної освіти;

11.2.2. Надання письмових висновків щодо підвищення якості вищої юридичної освіти;

11.2.3. Надання відповідей на запити;

11.2.4. Розробка та впровадження спільних проектів з підрозділами ЗВО щодо покращення якості вищої юридичної освіти.

12. ПОЗАУНІВЕРСИТЕТСЬКА СПІВПРАЦЯ

12.1. Керівник Центру має право за дорученням керівника ЗВО представляти Центр у відносинах з державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, фізичними та юридичними особами, міжнародними організаціями тощо.

12.2. Керівник Центру має право ініціювати позауніверситетську співпрацю за погодженням керівника ЗВО та у разі необхідності.

12.3. Співробітники Центру можуть виступати експертами для зовнішнього оцінювання якості вищої юридичної освіти стосовно інших ЗВО на договірних засадах.

12.4. Центр може проводити моніторинг якості вищої юридичної освіти в інших ЗВО за дорученням керівника ЗВО на договірних засадах.

12.5. Центр може залучати іноземних та національних фахівців для експертної допомоги.

13. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦЕНТРУ

13.1. Фінансування Центру здійснюється за рахунок коштів ЗВО та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

13.2 За ресурсне забезпечення Центру відповідає керівник ЗВО.

13.3. Керівник Центру сприяє залученню додаткових матеріально-технічних ресурсів, в тому числі грантових, для забезпечення виконання повноважень, що покладаються на Центр.

13.4. Центр у своїй діяльності користується майном ЗВО за погодженням з керівником ЗВО.